

**Yüzyılların Görkemli Tanıkları
Mısralardan Gönüllere
Üsküdar'ın Anıt Ağaçları**

The Magnificent Witnesses of the Ages
From the Lines of Poetry to the Feelings
The Monumental Trees of Üsküdar

Geçmiş ile gelecek Üsküdar'da kuçaklaşıyor

Sevgili Üsküdarlılar,
Milli şairlerimizden Mehmet Emin Yurdakul'un okul kitaplarımızda yer alan bir şiiri "Sakin Kesme" başlığını taşıyor ve şair şiirinde şöyle seslenir;

"Sakin kesme! Her dalında bir güzel kuş ses versin.
Sakin kesme! Aziz vatan günden güne şenlensin."

Bu şiirde vurgulandığı gibi kültür ve medeniyetimiz sadece insana değil kuşlarından, böceklerine, çiçeklerinden, ağaçlarına bütün bir dünyaya sevgi ve saygı içinde yaklaşmayı öğretti. Bu bilinç içinde Üsküdar şehrimiz, yeşil dokusunun doğal zenginliği ile de ön plandadır. İstanbul'da en çok anıt ağaca sahip yerlerden biridir Üsküdar. Çağlar boyu İstanbul'a gelen gezginleri büyüleyen Üsküdar servileri, çınarları ve erguvanları yüzyıllardan günümüze tarihî mirasımızın farkına varmamızı ve bu farkında oluş içinde geleceğe güven içinde ilerlememizi gerektirir.

Park ve Bahçeler Müdürlüğü'müzün gayretli çalışmalarıyla ortaya çıkan ve Üsküdar'ın anıt ağaçlarını ele alıp değerlendiren bu eserin ikinci baskısını gerçekleştiriyoruz. Bu ikinci baskıda içerik üzerinde yeni ilaveler mevcut. Anıt Ağaçlar kitabımız sayesinde Üsküdar'ın sadece tarihî yapıları, sosyo-kültürel zenginlikleriyle olduğu kadar, yeşil dokusunun da bu zenginliğe uygun bir ihtişama sahip bulunduğu açığa çıkmaktadır.

Üsküdar'da yaşamakla bu ihtişama hep birlikte tanık olan Üsküdarlı hemşehrilerimiz, kitabımızın sayfaları arasında yapacakları gezintiyle bir kez daha Üsküdarlı olmaktan onur ve kıvanç duyacaklardır.

İnş. Müh. Mehmet ÇAKIR
Üsküdar Belediye Başkanı

The Past And The Future Embraces In Üsküdar

Dear inhabitants of Üsküdar,
The poetry of our national poet Mehmet Emin Yurdakul, which is in our middle school literature books Sakin Kesme, calls out:

"Do not cut down! Let a beautiful bird sing in each branch.
Do not cut down! Let the sacred homeland cheer up day by day".

Our culture and civilization advice to approach in love and respect not only to human but also to birds, insects, flowers, trees, and at last to the entire world as emphasized in this poetry. With this consciousness, Üsküdar is in the priority for our city with the help of its green structure and with its natural beauty. Üsküdar is the district that has the most monumental trees in Istanbul. Throughout the ages, the plane trees, redbud and cypress trees of Üsküdar that have charmed the travelers who passed through Istanbul help us comprehend our historical welfare. And this awareness provides us to move to the future in confidence.

We published the second edition of this work which deals with monumental trees of Üsküdar with persevering study of Directorate of Parks & Gardens. In this second edition, new additions are available in the index. Thanks to our Monumental Trees Book, it is revealed that, Üsküdar has the grandeur of richness of its historical and cultural sociology, and also of its green nature.

Our citizens who all are witnesses of this grandeur by living in Üsküdar would be honored and take pride of being living in Üsküdar with the journey through the pages of our book.

Civil Engineer Mehmet ÇAKIR
Mayor of Üsküdar

Önsöz

Üsküdar; tarihi ve kültürüyle geçmişi asırlara uzanan bir şehir. Bizler Park ve Bahçeler Müdürlüğü olarak bu şehre duyduğumuz sevgi, tarihine duyduğumuz saygı neticesinde Üsküdar'ımızın nadide, bakıma ve şefkate ihtiyaç duyan o yaşlı ve mağrur ağaçlarını araştırmaya karar vermiştik ki, onlar varlıklarını bize teker teker hissettirmeye başladı. Yıl 1995, aylardan ise ekimdi. Bizi kendine ilk çağırın Aziz Mahmut Hüdai Hazretlerinin Çilehane'sindeki o beş asırlık servi ağacıydı. Bu serviyi tanıdıktan sonra Üsküdar'ın her bir köşesine gizlenmiş bazen sadece o yaşlı tepe taçlarını görebildiğimiz yüzyılların canlı tanıkları anıt ağaçlarımıza hak ettikleri değeri vermeye çalıştık. 2 yıl geçti, 73 anıt ağacımız vardı. İstedik ki bu ağaçlarımızı herkes tanısin, görsün, bilsin. Bu amaçla 1997 yılında Altunizade Kültür ve Sanat Merkezimizde İ.Ü. Orman Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ünal Asan hocamız konuyla ilgili verdiği konferansta ağaçlarımızın fotoğraflarını sergiledik.

Yıllar geçti, arayışımız hep devam etti. 2004 yılının mart ayında 98 ağacımız olmuştur. İstedik ki bu

çalışmamız daha çok kişi tarafından bilinsin .Bu amaçla aynı tarihte "Yüzyılların Görkemli Tanıkları, Mısralardan Gönüllere, Üsküdar'ın Anıt Ağaçları" isimli kitabımızın ilk baskısını oluşturduk. İçinde bulunduğumuz 2005 yılında ise çalışmamızın 10. yılı anısına ve yoğun talep üzerine kitabımızın 2. baskısını yayınlamaya karar verdik.

Bu araştırmaya bizlerle birlikte yürek koyan ve emek veren değerli hocamız Prof. Dr. Ünal Asan'a, engin tecrübeleri ile bizleri aydınlatan hocamız Prof. Dr. Faik Yalıtık'a, ayrıca emeği geçen tüm doğa severlere minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz.

Üsküdar'daki anıt ağaçları aradık, arıyoruz, ve arayışımız hep devam edecek.

PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ

Preface

*Ü*sküdar, with its history and culture, is a district that has its past extends through many ages before. We, as Directorate of Parks & Gardens decided to search for the old and haughty trees that need care and kindness as a result of our love of this city and respect to its history until all of a sudden they make us perceive themselves one by one. It was October 1995; the first tree calling us for it was the five centuries old cypress in Aziz Mahmut Hüdaî Hazretleri Çilebanesi.

We tried not to underestimate the value of our monumental trees that are living witnesses of ages, and sometimes we could only see the old petal at the top of the trees that are in every corner of Üsküdar. By two years, we had 73 monumental trees. We wanted everyone to know, see, and recognize these trees. With this intent, the teaching member of Faculty of Forest, Prof. Dr. Ünal Asan has given a conference in Culture and Art Center located in Altunizade in 1997 and we presented the photographs of our trees.

Years passed and our search has been going on. By March 2004 we had 98 trees. We wanted our study to be recognized by more people. With this aim we arranged the first edition of our book, "The magnificent witnesses of the Ages, From the Lines of Poetry to the Feelings, the Monumental Trees of Üsküdar" on the same date. In this year 2005, we decided to publish second edition of our book for the tenth year anniversary of our study and to meet the intensive demand for the book.

We present our gratitude to our beloved teaching member Prof. Dr. Ünal Asan for that he gave his heart and his effort and to Prof. Dr. Faik Yaltırık who illuminated us with his wide experiences and also to every nature lover who has given effort.

We searched the monumental trees in Üsküdar; we are searching and will always continue to do so.

DIRECTORATE OF PARKS AND GARDENS

Anıt Ağaç Hakkında

Yazılı tarihin bilindiği 5000 yıldan bu yana, insan tarafından sürekli tahrip edilen yurdumuzdaki anıt ağaç ve orman parçalarının günümüze kadar yaşayabilmesi, bu ağaç ve orman parçalarının bulunduğu yer ve konuma göre değişmektedir. Yerleşim yerlerinden ve yoğun insan baskısından uzak yörelerdeki anıt ağaçların günümüze kadar hayatını devam ettirmesi, arazi ve ulaşım güçlükleri nedeniyledir. Muğla-Fethiye'deki sedir ormanı, Denizli-Eskere'deki karaçam ormanı, Antalya-Elmalı ve Kumluca'daki sedir ormanı, Giresun-Bulancağ'taki kayın ormanı ve Gümüşhane-Torul'daki ladin ormanı içinde bulunan anıt ağaçların halen yaşayabilmesi, üretim ve ulaşım olanaklarının kısıtlı oluşundan kaynaklanmıştır.

Yerleşim alanları içinde ve civarındaki anıt ağaçların bugünkü varlıklarını aşağıdaki nedenlere bağlamak mümkündür:

1.) Yöresel tarih açısından önem taşımak: Örneğin Kütahya-Domaniç İlçesi Domur Köyü'nde bulunan ve 1982 yılında kurduğu saptanan karaçamın dallarında Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'in beşiğinin sallandığına, ya da, Hatay-Bedirge'deki fidanlıkta bulunan meşe ağacının altında Yavuz Sultan Selim'in konakladığına dair yöre halkının inancı gibi.

2.) Yöre folkloründe yeri bulunmak: Antalya-İbradı'daki anıt kestanelerden birinde bir arap jandarma erinin asılmış olması (Arap Asılan Ağaç), veya Bursa'da bulunan ve altında Osmanlı şehzadelelerinin ulufe dağıttığı söylenen Ulufeli Çınar gibi.

3.) Kutsal ve mistik mekanlarda yer almak: Denizli-Sarayköy ilçesi Tekeköy'deki serviler ile, Bursa'daki Emirsultan Türbesi ve Maksem Camii'nde bulunan serviler, Muradiye Külliyesi'ndeki çınarlar, Fethiye-İncirli mezarlığındaki kızılçamlar ve Kahramanmaraş-Hartlap'ta bir türbe içinde bulunan sedirleri, böyle ağaçlar olarak örneklemek mümkündür.

Anıt Ağaçların tanımı yapılmaktadır:

Yaş, çap ve boy itibarıyla kendi türünün alışılmış ölçülerinin

çok üzerindeki boyutlara ulaşan; yöre tarihinde, kültür ve folkloründe özel yeri bulunan, geçmiş ile günümüz, günümüz ile gelecek arasında iletişim sağlayabilecek bir doğal ömür uzunluğuna sahip olan ağaçlardır. (Prof. Dr. Ünal ASAN, Ders Notları, 1991-I. Ü. Orman Fakültesi)

Görüldüğü üzere bir ağaç veya orman parçasına anıt diyebilmemiz için gereken ilk koşul, o ağaç veya orman parçasının insan ve toplum psikolojisini derinden etkileyebilecek bir özelliğinin bulunmasıdır. Bu özellik ilgili ağaç veya ormanın:

- Çap ve boy itibarıyla muhteşem görünüşünden,
- Yaşadığı doğal ömrün uzunluğundan,
- Yöresel kültür ve folklorde olumlu-olumsuz bir üne sahip oluşundan,
- Tarihsel süreç içinde kimi önemli olaylara şahit olmasından,
- Ve nihayet, mistik açıdan kutsal mekanlarda yer almasından kaynaklanabilir.

Bu kriterlerden biri veya bir kaçının aynı ağaçta bulunması, o ağaç veya orman parçasını anıtlıdır. Ancak bir ağacın anıtsal niteliği doğal ömür uzunluğuna da bağlıdır. Ne denli görkemli olursa olsun, doğal ömrü kısa olan kızılçam, kavak, söğüt vb. gibi ağaçlar anıt sayılmazlar. Çünkü uzun süre yaşamadıklarından nesiller arası iletişim sağlayamazlar.

Metropollerde yeşil dokunun korunması kuşkusuz çok önemlidir. Bu dokunun, toplumun ruh ve beden sağlığı üzerinde oynadığı olumlu rolü inkâr etmek mümkün değildir. Ancak, bilimsel anıt ağaç kavramı ile, korunmaya değer yeşil doku kavramları birbirinden farklıdır. Bu yeşil dokunun ayrılmaz parçaları olan boylu ve görkemli ağaçların, büyük bir özenle korunmaları da mutlak anlamda gereklidir.

About Monumental Trees

Surviving of the monumental trees and forests that have been destroyed continuously in our country by the mankind in the last 5000 years, throughout the written history is known, depends on the location and situation of these monumental trees and forests. And surviving of these trees that are far away from the areas of settlement and human pressure until now is because the difficulties of land the trees are settled and the difficulties of access to these trees. Still existence of the monumental trees in Muğla, Fethiye the cedar forest, in Denizli, Eskere black pine forests, Antalya, Elmalı and Kumluca the cedar forest, in Giresun, Bulancak the beech forest and in Gümüşhane, Torul spruce forest stems from restricted opportunities of transport and production.

Still existence of the monumental trees in and around the areas of settlement can be explained by:

1. Having importance in the history of that region:

For example, the belief that the black pine which took root in Domur village in Kütahya, Domanic and dried out in 1982, on whose boughs the cradle of Osman Bey, the founder of Ottoman Empire has swung or the belief that Yavuz Sultan Selim stayed overnight in the oak tree plantation in Hatay, Bedirge.

2. Having a certain value in folk culture:

On one of the chestnut trees in Antalya, İbradı an Arabian gendarmerie soldier was hanged (now called Arab hanged tree) or ulufeli plane tree in Bursa under which Ottoman princes gave ulufe (intentional payment)

3. Holding place in sacred and mystical areas:

We can give the examples like; cypresses in the town Tekekoy in Denizli-Sarayköy, cypresses in Emirsultan Tomb and Maksem Mosque in Bursa, the plane trees in Muradiye Külliyesi, red pines in Fethiye-İncirli Cemetery and cedar trees in a tomb in Kabramanmaraş-Hartlap.

Description of the monumental trees is made by us like:

By age, diameter and length the tree has unaccustomed values among its species; the ones that have significant value in the culture, history and folklore of that region; and the ones that have natural life-time which can provide a connection between the past and the present and between the present and the future.

(Prof. Dr. Ünal Asan, Lecture Notes, 1991-İ.U. Faculty of Forest)

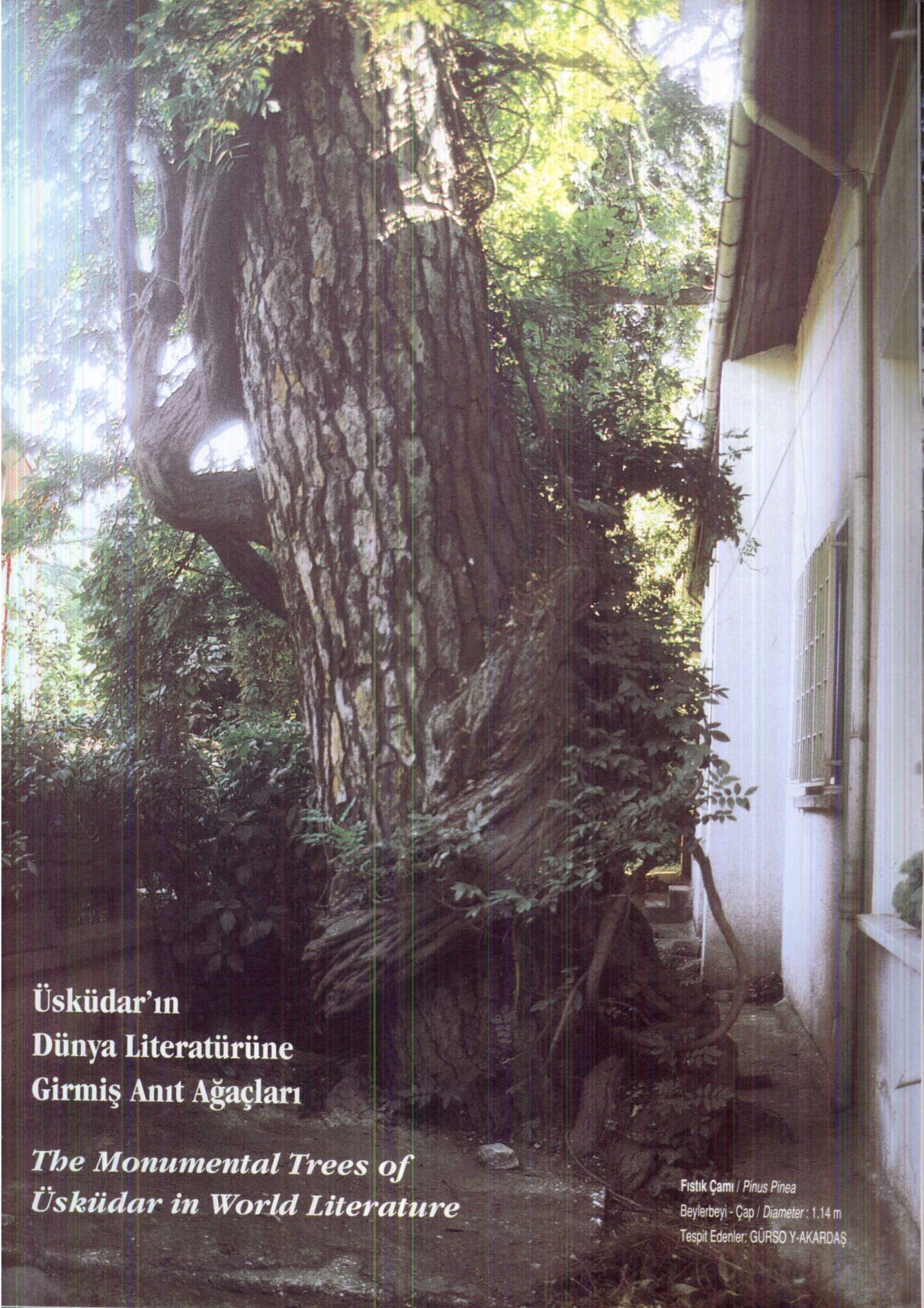
As it is seen, the primary requirement for we can call a tree or a forest as "monumental" is that the tree or the forest should have a characteristic which effects deeply the psychology of an individual and society. About this characteristic of that tree or forest:

- Magnificent appearance of the diameter and length
- The extremely long age it has reached
- Good or bad reputation of that tree or forest in the culture and folklore of that region
- Participation in some of the important, historical events
- And at last; taking place in mystically sacred areas

Having one of these criterions might cause that tree or forest to be a monumental. But the monument quality of a tree depends on its natural life-time. No matter how magnificent, the alder, the poplar and the willow tree with short natural life-times are not accepted as monumental tree because they can not provide the connection between generations in consequence of their short life periods.

Doubtlessly, it is very important in metropolis to protect the green sites. It is impossible to deny the positive effects of these sites on the health of body and mind of every individual in society. But it is important to emphasize that scientific monumental tree and open-space area that is worth protecting are two different concepts. These splendid and long trees which are the inextricable parts of open-space areas should be protected with care.

**Üsküdar'ın
Dünya Literatürüne
Girmiş Anıt Ağaçları**

*The Monumental Trees of
Üsküdar in World Literature*

Fıstık Çamı / *Pinus Pinea*
Beylerbeyi - Çap / *Diameter*: 1.14 m
Tespit Edenler: GÜRSO Y-AKARDAŞ

Fistik Çamı / *Pinus Pinea*
Bulgurlu - Çap / Diameter : 1.40 m
Tespit Edenler: AKDURAN-AKARDAŞ

Bâti Çınarı / *Platanus Occidentalis*
Valide-i Atik - Çap / Diameter : 2,36 m
Tespit Edenler: GÜRSOY-AKDURAN

Kızıl Çam / *Pinus Brutia*
Fethi Paşa Korusu - Çap / Diameter : 1,20 m
Tespit Edenler: AKARDAŞ-AKDURAN

Saplı Meşe / *Quercus Robur*
Bulgurlu - Çap / Diameter: 1.62 m
Tespit Edenler: AKARDAŞ-AKDURAN

Kızı Camii / Pinus Brodia
Bağcılar / Çap / Diameter : 1,50 m
Tespit Edenler: GURSOY-AKDURAN

Cedrus Sedir

Açık tohumluların çamgiller familyasından olup Batı Akdeniz'den Himalayalar'a erişen geniş bir bölgede yetişir. Çapı 3 m, boyu 40 m'ye erişebilir. Gençlikte piramide benzer bir forma sahip olan ağacın tepesi zamanla bozulur ve yayvanlaşır. İğne yaprakları kısa, sivri, batıcı ve kısa sürgün denilen tutam üzerinde birçoğu biraradadır.

Sedirler, sıcak Akdeniz ikliminin ağacıdır, hızlı büyütler. Güneşli yamaçları sıcak ve sever ve ışık ağacıdır, ancak bazıları donlara duyarlıdır, kireçli topraklarda yetişebilir ve kuraklığa dayanırlar. Üretimi tohumla, çelikle yada aşılıyla yapılır.

CEDRUS ATLANTICA (ATLAS SEDİRİ)

Kuzey Afrika'da yetişir. Ülkemizde de yetiştirilir. Yaşlandıkça Lübnan sedirinin görünümünü kazanır. Sıcak Akdeniz ikliminden hoşlanır, kalkerli ve gevşek topraklarda iyi yetişir, şiddetli soğuklara karşı duyarlıdır. Soğuk dönemde iğne yaprakları dökülür ama ilkbaharda yeniden yeşerebilir. Üretimi tohumla, çelik ve aşı ile yapılır.

CEDRUS LIBANI (LÜBNAN SEDİRİ)

Geniş yayılışını ülkemizde (Burdur'dan Kahramanmaraş'a kadar uzanan Toros dağları üzerinde 1200-2000m) yapar ve Hatay-Amanos dağları üzerinden Lübnan'a uzanır. Yerel bir yayılışı Kelkit- Yeşilirmak vadisinde (Erbaa-Niksar) görülür. Halen Lübnan'da bazı yaşlı sedir ağaçları duvarlar içine alınarak korunmaktadır. 40 m. boy, 2 m. gövde çapı önce piramit sonra yayvan bir tepe yapar ve 1000 yıl kadar yaşar. Ülkemizin anıt ağaçlarındandır. Dalları kalın ve gövdeye diktir. İğne yaprakları koyu yeşil, sert, sivri ve batıcıdır.

Akdeniz ikliminin serin kesimlerinde sığ taşlı kalker toprakları üzerinde yetişir, derin topraklarda iyi gelişme gösterir. Işık ağacıdır, tepesi rüzgara duyarlıdır. Alçaklarda ve sıcak yerlerde hızlı gelişirse de erkenden hastalanır ve kurur.

1- Lübnan Sediri - Cedrus Libani
Bulgurlu-K.Çamlıca İSKİ Tesisleri

It belongs to the cupressaceae family and widespread from Western Mediterranean thorough Himalayas. Its diameter can be reached to 3m and its height at 40m. The pyramidal crown of the tree at the younger ages deforms in time and gets a wider shape. The pine needles are short and sharp in compound form.

The cedar trees originally belong to warm Mediterranean climate, they grow fast. The cedar prefers warm sunny sides, although some are sensitive for freeze. It is adaptable to lime soils and it resists the heat. The production of cedar tree is done by seeding, vaccination or scion methods.

CEDRUS ATLANTICA (ATLANTIC CEDAR)

The Atlantic cedar grows through North Africa. It is raised in our country too. It appears like the Lebanon cedar when it gets older. It prefers warm Mediterranean climate and it grows well in limestone soils. It is sensitive for extreme colds. Leafs of the Atlantic cedar fall during the colds but reproduces back in springtime. The production of Atlantic cedar is done by seeding, vaccination or scion methods.

CEDRUS LIBANI (LEBANON CEDAR)

The Lebanon cedar makes a widespread in our country (at the Toros Mountains in 1200-1400m elevation leaning from Burdur through Kahramanmaraş) and reaches through Lebanon from the Hatay-Amanos Mountains. Local spread of this specie is seen in Kelkit-Yeşilirmak valley (Erbaa-Niksar). Presently, in Lebanon some cedar trees are protected by surrounding walls around. Its diameter can be reached to 2m and its height at 40m. The pyramidal crown of the tree at the younger ages deforms in time and gets into a wider shape. It can live approximately 1000 years long. It is one of the monumental trees of our country. The thick branches are perpendicular to the trunk. The pine needles are dark green colored, they are short and sharp.

The Lebanon cedar grows in limestone soils through the cool areas of the Mediterranean climate. It shows good development in deep soils. It requires light and its crown is sensitive for winds. If they show a quick development at the low elevations and in warm regions, they wither early.

Yürüyen Ağaç

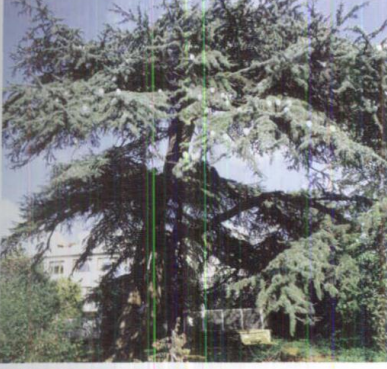
Nereden fıskırdım, neredeyim şimdi,
Uzaklardayım benliğimden bile.
Yürüyen bir ağaç gibiyim
Hiçbir kökü olmayan,
Büyüyor sessizliği dünyanın
Beni dinlemek için susuyor ıssız orman.
Ey ağaç kardeşlerim, durun.
Beni fıskırtan gücü anlatacağım.
Yürüyen bir ağaç gibiyim.
Hiçbir kökü olmayan.

Tiberiu Utan

Cedrus Sedir

2- Mavi Atlas Sediri - *Cedrus atlantica 'glauca'*
Beylerbeyi-Barbaros Sk.

4- Lübnan Sediri - *Cedrus Libani*
Kiskli-K.Çamlıca Cad.

5- Lübnan Sediri - *Cedrus Libani*
Barbaros-Veysipaşa Sok.

3- Mavi Atlas Sediri - *Cedrus atlantica 'glauca'*
Kiskli-Yavuz Sok.

6- Lübnan Sediri - *Cedrus Libani*
Kuzguncuk-Baba Nakkaş Sok.

Celtis Çitlenbik

Çoğunlukla ağaç formunda olan Çitlenbiklerin, tropik bölgelerde ve Kuzey Yarımkürenin ılıman bölgelerinden yetişen 70 kadar türü vardır. Bizde de bir kaç türü doğal olarak yetişir ve yetiştirilir. Karaağaçgillerden olup kayın ağacını andıran, yuvarlak ve siyahımsı meyveli, kerestesi sert ve dayanıklı fakat işlenmesi kolay, süs bitkisi olarak da yetiştirilen bir ağaçtır. Sıcak ılıman iklimde yetişir. Kimi türlerin meyvesi yenir.

CELTIS AUSTRALIS (ADI ÇITLENBİK)

Kuzey Avrupa, Akdeniz kuşağı, Güney Afrika ve Ülkemizde yetişir ve yetiştirilir. Karaiçi iklimlerde; güneşli-yarı gölge yerlerde ve kuru-humuslu topraklarda, ağır balçık ya da taşlı mineral topraklarda yetişebilir. Kent iklimine dayanır, ışık sever. 300 yıl kadar yaşar. 10-25 m boy, 1 m'den fazla gövde çapı yapar; gövde kabuğu gri ve düzgündür. Üretimi tohumla yapılır. Bizde cami ve türbelerle, mezarlıklarda çok yetiştirilmiş, büyük gövdeler ve tepeler oluşturmuştur.

7 - Çitlenbik - Celtis australis
İnkılap-Hakimiyet-i Milliye Cad.

*T*here are about seventy species of terebinth trees throughout, tropical zones and temperate zones of the northern hemisphere. Several species are grown naturally in our country. It is belonged to the anacardiaceae family; it has round and blackish fruit. Its timber is firm and lasting, but easy for processing. The terebinth trees are useful for decoration. Warm and temperate climates are best suit for the terebinth tree. Fruits of certain species may be eaten.

CELTIS AUSTRALIS (REGULAR TEREBINTH)

Grows through Northern Europe, Mediterranean zone, South Africa and Turkey. It shows adaptation to humus soils in sunny and partially shaded places through the continental climate. It has resistance against the urban climates. It very much prefers light and lives about 300 years long. It is about 10-25 m tall with a trunk more than 1 m in diameter. It has been mostly raised in mosques, tombs and cemeteries throughout our country.

Bir Gün

*Kaousmak bir gün bu toprağa
Bir bahar cümbüşü olmak,
Dört mevsimde ayrı ayrı
Tabiatın düşü olmak*

*Bir buluttan düşen yağmur
Bir yıldızdan damlayan nur,
Bir yeşil yaprakta buzur,
Bir gonca gülüşü olmak*

Yusuf Ziya Ortaç

Cercis Erguvan

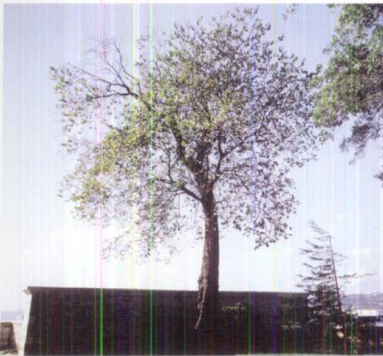
Güney Avrupa'da, Batı Asya ve Amerika'da, özellikle Akdeniz kuşağında maki formasyonu içinde yetişen erguvan cinsinin yedi kadar türü vardır. Çoğunlukla ağaççık ya da çalı formundadır. Erguvan rengi adını erguvan ağacının sahip olduğu (gül kuruşu, kırmızımtrak pembe ve vişne) renklerden almıştır. Akdeniz kökenli olan bu ağaç, ilkbaharda yapraklanmadan önce sürgün, hatta kalın dal ve gövdesinde bile gül kuruşu, kırmızımtrak pembe veya vişne renkli çiçeklerini açarak İstanbul park ve bahçelerini süsler. Yaprakları yuvarlak biçimli, tabanı yürek şeklinde, meyve tipi legümen(bakla)dır.

CERCIS SILIQUASTRUM (ERGUVAN)

Güney Avrupa ve Batı Asya, özellikle Akdeniz kuşağı ve ülkemizde yetişir ve yetiştirilir. Nisan ve Mayıs'ta açan çiçekleri yapraklanmadan önce gövdede ve kalın dallarda 3-6 sı birarada açar, purpur pembe, erguvan rengidir. Baharı müjdelere. Bol güneşli, yarı gölge ve korunaklı, sıcak yerlerde, kuru ve taze topraklar üzerinde hatta kireçli ağır-balçık topraklarında yetişir. Üretimi tohumla yapılır.

8- Erguvan - *Cercis siliquastrum*
Altunizade-Validebağ Korusu

10- Erguvan - *Cercis siliquastrum*
Abdullah Ağa-Beylerbeyi Sarayı

The redbud tree grows in Southern Europe, Western Asia and America especially throughout the Mediterranean zone as scrub formation. There are about seven species of redbud. It is mostly in bushy and shrub forms. The colors of the redbud (scarlet, reddish pink, and cherry) also name the specie. The redbud trees decorates the gardens and the parks of Istanbul with its colorful flowers in the early spring before leafs appear. Leafs of the redbud tree are heart-shaped; and its fruits are legume type.

CERCIS SILIQUASTRUM (REDBUD)

It grows in Southern Europe, Western Asia and America especially throughout the Mediterranean zone. This specie blossoms during April and May as 3-6 pair together through the trunk and through the branches. It adapts to dry and fresh soils, and even to the heavy clay soils. Seeding is the way for production.

9- Erguvan - *Cercis siliquastrum*
Abdullah Ağa-Beylerbeyi Sarayı

*Deli eder insanı bu Dünya;
Bu gece, bu yıldızlar, bu koku,
Bu tepeden İtmağa çiçek açmış ağaç*

Orhan Veli

Cercis Erguvan

11- Erguvan - Cercis siliquastrum
Salacak-Burhan Felek Lisesi

13- Erguvan - Cercis siliquastrum
Altunizade-Validebağ Korusu

14- Erguvan - Cercis siliquastrum
Küçüksu-Çamlık Sok.

12- Erguvan - Cercis siliquastrum
Kuzuncuk-Baba Nakkaş Sok.

Ağaç

Gün bitti Ağaçta neşe söndü
Yaprak ateş oldu, kuş da yakut;
Yaprakla kuşun panlısından
Havuzun suyu erguvana döndü

Abmet Haşim

Cupressus Servi

Kuzey Amerika'da, Akdeniz ülkelerinde, Asya'da 12 kadar türü ve kültür çeşidi vardır. Hep yeşil, dar yada geniş piramidal biçimli ağaç yada ağaççıklardır. Akdeniz kıyı yörelerinin büyük bölümünde yetişir. Her mevsim yapraklıdır. Kozalakları yuvarlaktır. Türkülere konu olmuş inceliği, uzun boyu (30-35 m) ve koyu yeşil yaprak dokusu ile uzaklardan dikkati geçer. CUPRESSUS SEMPERVIRENS (ADI SERVİ)

Türkiye, Kıbrıs, Rodos ve Girit adalarında, Lübnan, Suriye ve Filistin'den Kuzey İran'a kadar olan kuşakta yetişir. Ülkemizde toplu yayılışını Manavgat çayı yukarılarında kuytu bir vadide yapar, dağınık olarak da Silifke'den Antalya'ya kadar uzanır. 200 yıl kadar yaşar. 15-20 m. boy, dağınık yada dar konik piramidal bir tepe yapar. Gövde kabukları düz, ince uzun çatlaklıdır. Tipik Akdeniz ikliminin ağacıdır, toprak isteği az, kireçli-taşlı topraklarda da iyi yetişir, kuraklığa dayanıklıdır, ancak şiddetli kış soğuklarına ve kar baskısına duyarlıdır. Üretimi tohum ve çelikle yapılır. İyi bir perde ağacıdır.

15- **Adi Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Barbaros-Karacaahmet Mezarlığı

There are about twelve species of cypress through North America, Mediterranean countries and Asia. The cypresses are pyramidal shaped and evergreen trees. They grow in the moist regions of coastal Mediterranean. The cones of the cypress are in round shape. With its thin and tall appearance, the cypresses have been a major theme for the Anatolian folk songs, they catch an attraction even from the very far with its dark green leaf.

CUPRESSUS SEMPERVIRENS (REGULAR CYPRESS)

It grows through a zone including Turkey, Cyprus, Rhodes, Crete, Lebanon, Syria and Palestine through the Northern Iran. The collective spread in our country is seen in a quiet and secluded valley in upper Manavgat stream. It is also scattered from Silifke to Antalya. The cypress can live about 200 years long. It is 15-20m tall in a conic shape. It maintains a straight and cracked bark. It is the typical tree of the Mediterranean zone; it has low requirement for soil, and it is adaptable to stony clay soils. The cypresses have resistance for drought, although they are sensitive for winter colds and snow. Scion and seeding are the methods for production. The cypresses are useful for shading,

16- **Adi Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Barbaros-Karacaahmet Mezarlığı

17- **Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Havuzbaşı-Havuzbaşı Parkı

18- **Adi Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Barbaros-Karacaahmet Mezarlığı

Cupressus **Servi**

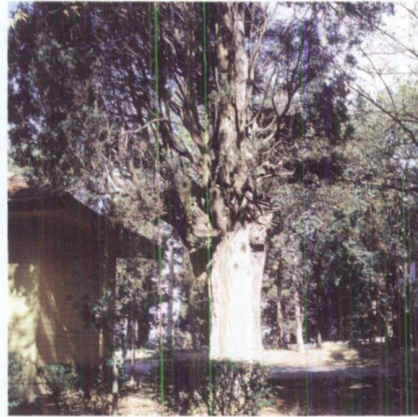
19- **Adi Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Barbaros-Karacaahmet Mezarlığı

20- **Adi Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Barbaros-Karacaahmet Mezarlığı

21- **Adi Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Barbaros-Karacaahmet Mezarlığı

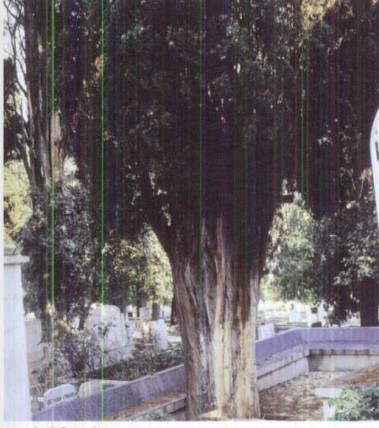
22- **Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Kandilli-Kandilli Rasathanesi

23- **Adi Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Barbaros-Karacaahmet Mezarlığı

Cupressus **Servi**

24- **Adi Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Barbaros-Karacaahmet Mezarlığı

25- **Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Kuleli-Mehmetçik İlkokulu

26- **Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Kuleli-Alzambak Sok.

27- **Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Kuleli-Alzambak Sok.

28- **Adi Servi** - *Cupressus Sempervirens*
A.H.Mehmet-Karacaahmet Mezarlığı

29- **Servi** - *Cupressus Sempervirens*
Rumi Mehmet Paşa Camii

Cupressus Servia

30- Servia - Cupressus Sempervirens
Küplüce-Çayır Çikmazı Sok.

31- Servia - Cupressus Sempervirens
Bulgurlu-K.Çamlıca Çilehane Camii

32- Servia - Cupressus Sempervirens
Selami Ali-Çinili Park

33- Servia - Cupressus Sempervirens
Kandilli-Kandilli Rasathanesi

*Az sürer gerçi fakir Üsküdar'ın saltanatı,
Esef etmez güneşin şimdi neler yıktığına,
Serviler şebri dalar kendi iç aydınlığına,
Ezeli mağrifetin böyle bir ikliminde.*

Yahya Kemal Beyatlı

Cupressus Servia

34- Servia - Cupressus Sempervirens
Cumhuriyet-Karagöz Sok.

35- Servia - Cupressus Sempervirens
Kandilli-Kandilli Kız Lisesi

36- Servia - Cupressus Sempervirens
Valide-i Atik Camii

37- Servia - Cupressus Sempervirens
Selami Ali-Çinili Parkı

Düzen

*karşı koyamazsın
yürüten suya
çatlama tomurcuk
diyemezsin
boy atacak
çiçeklenecek ağaç
nüzgâr esecek
yağmur yağacak
yıllar geçecek
bir çirpi yaşam
ölümde de kapıda*

A Nevzat Odyakmaz

38- Servia - Cupressus Sempervirens
Emniyet-Selami Baba Türbesi

Fraxinus Dışbudak

Çoğunluğu kuzey yarım kürenin ılıman bölgelerinde yetişen dışbudaklar, endamlı güzel yapraklı ağaçlardır. Trakya, Doğu ve Batı Karadeniz Bölgesi, Marmara ve Ege bölgesinde yayılış gösterir. Olgun bireyleri gri kabuklu ve derin çatlaklıdır. Genellikle elips ve kenarları ince dişli olan yaprakları bir sap üzerinde birarada bulunur. Beyaz çiçekleri salkım, meyveleri de dar ve uzun şerit şeklindedir.

FRAXINUS EXCELSIOR (ADI DİŞBUDAK)

Avrupa ve Anadolu'da akarsu boylarında, subasar ormanlarda (Longoslarda) yetişir. 250 yıl kadar yaşar. 30-40 m. boy ve yuvarlak ya da dikine oval gevşek (dar piramidal) bir tepe (10-15m) yapar. İliman bölgelerde güneşli az güneşli yerlerde ve kuru nemli ıslak balçık ve kil (ağır) topraklarda iyi gelişir. Bir ışık türü olmasına karşın bir süre yarı gölgeye dayanır. Su isteği fazladır, ancak kuru yamaçlarda sığ, kireçli toprakta yetişen ekotipleri vardır. Kent iklimine kirli havaya, deniz suyuna ve fazla suya dayanabilir, geç donlara duyarlıdır. Saçak kök yapar, iyi sürgün verir. Tohumla üretilir.

Most species of Ash tree are grown in the Northern Hemisphere. They are good figured and beautiful trees. It spreads throughout the Thrace, the east and the west parts of Black Sea Region, Marmara region and Aegean region. It has grey colored bark with deep cracks. Leafs of the tree are in ellipse shape and compounded on a stem. The white flowers of ash tree are in cluster form; and the fruits have a strip form.

FRAXINUS EXCELSIOR (REGULAR ASH TREE)

It grows through the river banks and longos forests, in Europe and in Anatolia. It lives about 200 years long. It has 30-40m beight and a narrow pyramidal crown (10-15m). It grows well in sunny and less sunny areas requiring moist and wet clay soil through the temperate regions. The water demand is high, although there are also ecotypes adaptable for lime soil. It can resist the urban climate, polluted air, sea water and too much water. It is sensitive for the late freezes. It establishes fringe roots and owns good capacity for budding. The production is made by seeding method.

39- Dışbudak - Fraxinus excelsior
Havuzbaşı-Havuzbaşı Parkı

Ginkgo Biloba Mabed Ağacı

Çin ve Japon tapınaklarında kutsal ağaç olarak görülmektedir. Güney doğu çin kökenlidir, ancak 39. enleme kadar Doğu Asya'da (Japonya ve Kore'de) yayılış gösterir. Ülkemizde de yetiştirilmiş ve yetiştirilmektedir. Gövde kabuğu koyu gri renkli ve çatlaklıdır. Vatanında 30-40 m. boy ve 2,5 m. gövde çapı, önceleri piramidal daha sonra yayvan bir tepe yapar. Deniz ya da ılıman iklimlerde güneşli yarı gölge yerlerde ve kuru nemli topraklarda yetişir. Kent iklimine, kış soğuklarına oldukça dayanıklıdır. Toprak istekleri bakımından da kanaatkâr sayılır, iyi sürgün verir. Üretimi tohumla yapılır. Kendisini hayvanlara karşı korumak için kötü bir koku salan, büyük ve yuvarlak olan tohumlarının dış kısmı etli, olgunlaştığında sarı renkli, iç kısmı odunlaşmış, sonbaharda dökülmeden önce altın sarısı renkli yaprakları ile dekoratif ağaçlardır.

It is considered as holy tree within the temples of China and Japan. Its origin is Southeast China; nevertheless it spreads all the way through the 39th latitude in East Asia. It has dark grey colored and cracked bark. It has 30-40m height and it makes 2,5m trunk diameter in its homeland. It has a pyramidal crown at the early year then this change to a wider form. It grows well in temperate climates within the sunny and partially shaded regions. It prefers moist soils. The temple tree resists urban climates and winter colds. It has satisfaction for soil requirement and it has good ability for budding. Its production is done by seeding. The temple tree releases a bad smell for protection against the animals. The large and round seeds are pulpy in the outer surface. The temple trees are decorative with its golden colored leaves before the fall.

40- Mabed Ağacı - Ginkgo biloba
Beylerbeyi-Yalıbozu Cad.

Magnolia Manolya

Doğu Asya'dan Amerika'ya kadar doğal yayılış gösteren Manolyaların 80 kadar türü vardır ve çoğunlukla herdem yeşildirler. Ancak yaz yeşili olan türleri de vardır. Yaprakları saplı, tam kenarlı ve büyüktür.

MAGNOLIA GRANDIFLORA (BÜYÜK ÇİÇEKLI MANOLYA)

Kuzey Amerika'nın güney doğusunda yetişir. Ülkemizde de yetiştirilir. 20-30 m boy ve yuvarlak tepe yapar. Ilıman bölgelerde; nemli gevşekbalçık toprağında iyi yetişir, asidik topraklara da uyabilir. Kış donlarına ve rüzgara duyarlıdır. Yarı gölgeye dayanır. Üretimi tohum, çelik ve aşı ile yapılır.

There are about eighty species of magnolia that show natural spread from East Asia through America. The magnolias are mostly evergreen trees. Although, there are also species of magnolia which are partially green. Leafs of magnolia are stemmed, large and full edged.

MAGNOLIA GRANDIFLORA (MAGNOLIA WITH LARGE FLOWERS)

It grows throughout the southeast of North America. It grows in our country too. Its height is 20-30m with a round crown. It adapts well to the wet clay soil, as well as to the acidic soil in temperate regions. It is sensitive for the winter freeze and for the winds. It resists partial shade. Seeding, vaccination and scion are the methods for production.

41- Manolya - Magnolia grandiflora
Abdullah Ağa-Beylerbeyi Sarayı

42- Manolya - Magnolia grandiflora
Abdullah Ağa-Beylerbeyi Sarayı

43- Manolya - Magnolia grandiflora
Abdullah Ağa-Beylerbeyi Sarayı

Olea Zeytin

Tanın kültürleri içinde zeytin ağacı, önemini hâla korumaktadır. Zeytin ağaçlarının ekseriya çok tahribat görmüş olduğu, çok dala ayrıldığı bilinir, oyuk oyuk kabukları üzerinde ve eğri büğrü sürgünleri ucunda gri-yeşil yaprakları yer almaktadır. Her mevsim yapraklıdır. Boyu 12 m'yi aşabilir. Uzun ömürlüdür. Yaprakları dört cm'den daha uzundur, söğüdü andırır.

Meyveleri etlidir ve taş çekirdeklidir. Meyve eti ve çekirdeği yağ içerir. Zeytinyağı, bunlar makinelerde sıkıştırılarak ya da ezilerek elde edilir. Biraz acımsı olan yağ rafine edilerek acısı ve tuzu alınır. Zeytin ağacının odunu sağlamdır, tornada ve başka şekilde işlenerek kullanılır. Üretimi ilkbaharda, tohum ekimle, daha sonra yaşlı fidanların aşılması suretiyle yapılır.

OLEA EUROPÆ (ZEYTİN AĞACI)

Akdeniz kuşağının ve ülkemizin önemli kültür ağaçlarından biridir. 12 m yada daha az boy yapar, çok uzun ömürlü ve plastik görünümündedir. Sıcak iklimlerin dışında genellikle yetiştirilmez. Derin yada sığ, nemli ya da kuru ve fakir topraklarda, özellikle güneşli ve sıcak yerlerde yetişir.

The olive tree still preserves its importance in agricultures activities. It is known that so far the olive trees have been suffered a lot. It has many species. It maintains grey-green foliage, hollowed bark and anfractuouse bud. The olive trees are evergreen. It may be more than 12 m tall. The olive tree can grow very old. Leafs are longer than 4 cm and remind willow leafs.

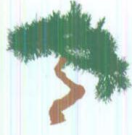
The fruits of the olive tree are pulpy and have hard seeds. The pulp and the seed contain oil. The olive oil is obtained by the compactor machines. The bitter taste of the oil is removed by the refinery process. The wood of the olive tree is strong, and used in lathe or other processes. The production of the olive tree is done during the springtime by the use of seeding method, and later by vaccination.

OLEA EUROPÆ OLIVE TREE (EUROPEAN)

One of the most important agricultural trees of the Mediterranean zone and our country. It is 12 m or less tall, it is very long aged and has a plastic appearance. It does not grow in other than warm climate. It prefers sunny and warm regions with deep or shallow; moist or dry soils.

44- Zeytin - Olea europæa
Emniyet-Selami Baba Türbesi

Pinus Çam

Çam cinsi yüzlerce tür alttır, varyete ve coğrafi ırk içerir. Kuzey yarımkürede tropikal bölgelerden, Kuzey polar kuşağa yayılış gösterirler. Tropikal bölgelerde yüksek dağların ağacıdır. 40 m'nin üzerinde boylu ve piramidal habitüslü çamlar yanında bodur ve sürtüntü olan türler de vardır. İğne yaprakları genelde uzun, çok kere ikili, üçlü ya da beşlidir. Üretimleri genelde tohumla, nadiren aşı ile yapılır. Derin ve kazık kök yapan ve hızlı gelişen çamların çoğu karaiçi iklimlerin ağacıdır. Fakir topraklarda (steril kum veya sığ topraklarda) yetişebilirler. İklim ekstremitelere (don, yüksek sıcaklık, rüzgâr ve fırtınaya) dayanırlar; genellikle ışık ağacıdır; gölgeye dayanamazlar; bazıları (Sarıçam olduğu gibi) yarı gölge tipi gösterirler.

PINUS BRUTIA (KIZILÇAM)

Akdeniz kuşağının orta ve doğu bölgelerinde, özellikle Güney, Batı, Marmara ve kısmen de Batı Karadeniz bölgelerimizde yetişir. Kıyıda başlayarak 1200-1400 m'ye kadar çıkar. Ülkemizde 15-20 m'ye kadar boy, 1 m'nin üstünde gövde çapı, serbest durumda yaygın ve genellikle gevşek bir tepe yapar. Gövde kabuğu kırmızımsı-kahve renkli ve büyük plakalıdır. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılıman ve yağışlı Akdeniz ikliminin tipik ağacıdır. Bol ışıkta iyi gelişir, kazık kök yapar, rüzgâra, dona ve kuraklığa dayanır, fakir-kuru topraklarda yetişir, kanaatkârdır, kirece de dayanır.

PINUS PINEA (FISTIK ÇAM)

Akdeniz kuşağının ağacıdır, Iberik Yarımadasından Anadolu'ya kadar uzanan kuşakta, en geniş yayılışını ülkemizde Kuzey, Batı Anadolu ve Marmara bölgelerinde, mevzi olarak Doğu Anadolu Artvin'de yapar. 15-20 m. boy, 1 m. kadar gövde çapı yapar, gençlikte top biçiminde bir gelişme, daha sonra da şemsiyemsi bir tepe oluşturur. Gövde kabuğu derin çatlaklı, gri-kırmızı renklidir. Tohumunun içi (çamfıstığı) yenir, pilav ve helvada kullanılır. Üretimi tohumla yapılır. Sıcak ve kurak Akdeniz ikliminin ağacı, ışık türü ama biraz gölgeye dayanıklıdır. Rüzgâra ve kirece de dayanır. Donlara duyarlıdır, toprak istegi azdır. Güçlü kazık kök yapar, oldukça hızlı gelişir.

45- Kızılçam - Pinus brutia
Bahçelievler-Turlu Sok.

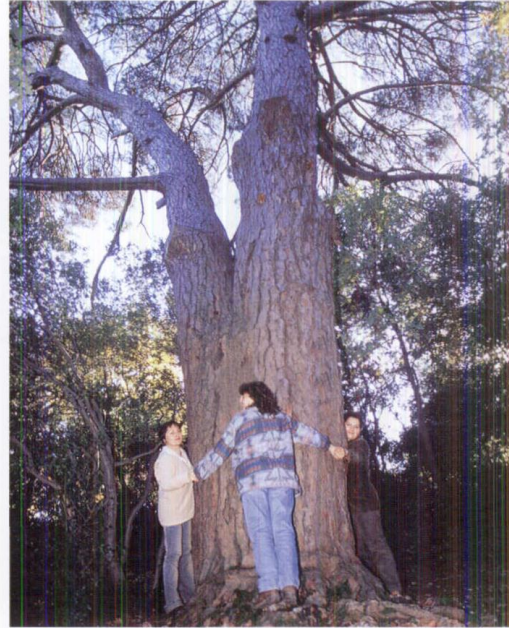
The pine genus contains hundreds of species, varieties and geographical lineage. It spreads from the tropical zones of the northern hemisphere through northern polar zone. It is the tree of high mountains in tropical zone. It has pyramidal shape with a 40 m tall; in addition, it also maintains dwarfish species. The pine needle is usually long and 2-5 lobed. The production is generally done by seeding and rarely by vaccination. The pines are fast growing trees establishing deep roots. Most species of the pine prefer inner land climates. They can be grown in poor soils. They can resist the climate extremes (freeze, high temperatures, wind and storms). Mostly prefer light and cannot resist shade. Some species (as yellow pine) are adaptable to partial shade.

PINUS BRUTIA (RED PINE)

Mostly grows through the central and eastern regions of the Mediterranean zone, especially through the western and eastern parts of Marmara; and partially through the western Black Sea region. Starting from the coastal lines, it raises up to 1200-1400m heights. It makes a diameter more than 1m with a 15-20m height. It usually maintains a wide-spread crown. It has reddish-brown colored bark in large plate forms. It is the typical tree of the Mediterranean climate. It grows fast with good light and establishes deep roots. It can resist freeze, winds and drought. It has satisfaction for soil requirement, it adapts to poor and dry soils.

PINUS PINEA (PINE NUT)

Mostly grows in a zone starting from the Iberia Peninsula through Anatolia, especially through northern Anatolia, western Anatolia, Marmara region and eastern Anatolia as in Artvin region. It makes a diameter about 1m with a 15-20m height. At the early ages it establishes a round crown, and later that becomes an umbrella looking crown. It has grey-red colored bark with cracks. Inner part of the seed (pine nut) can be eaten; it is mostly used in rice dishes and cereal sweets (halva). The production of the pine nut tree is made by seeding. It prefers light, although resists shades. It also resists wind and lime soil but it is sensitive for freeze. It does not require so much soil and it grows very fast.

46- Fıstık Çamı - Pinus pinea
Bulgurlu-K.Çamlıca Korusu

Pinus Çam

47- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Beylerbeyi-Koruluk Sok.

*Kesintisiz doğa
Ağaç bulutun eteğinde
Bulut dağa yaslı
Ucuca gökler
Gel de şaşma!*

Sababattin Kudret Aksal

48- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Kısıklı-Ercieller Şerefi Sok.

49- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Altunizade-Kalfaçeşme Sok.

50- **Kızılcam** - *Pinus brutia*
Kandilli-Kandilli İTO Korusu

51- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Selami Ahi Anıt Parkı

Pinus Çam

52- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Beylerbeyi-Koruluk Sok.

53- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Altunizade-75. Yıl Cumhuriyet Parkı

54- **Kızılcım** - *Pinus brutia*
H.H.Hatun-Fethi Paşa Korusu

55- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Bulgurlu-Şekerkaş Sok.

56- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Bulgurlu-Libadiye Cad.

Pinus Çam

57- **Fistik Çamı** - *Pinus Pinea*
H.H.Hatun-Fethi Paşa Korusu

58- **Fistik Çamı** - *Pinus Pinea*
Acıbadem-Bayır Sok.

59- **Fistik Çamı** - *Pinus Pinea*
Bulgurlu-K.Çamlıca Korusu

60- **Fistik Çamı** - *Pinus Pinea*
Küplüce-Şemsibey Sok.

Pinus Çam

61- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Bulgurlu-K.Çamlıca Korusu

62- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Beylerbeyi-Koruluk Sok.

63- **Fıstık Çamı** - *Pinus Pinea*
Kısıklı-Kısıklı Cad.

Pistacia Sakızı

Ülkemizde boylu ve kalın gövdeler oluşturur. Ege ve Akdeniz ormanlarında yetişir. İkiçenekliler sınıfının antepfıstığıgiller familyasındandır. Boyu 8-10 m'ye erişebilen yuvarlak geniş bir tepeye (5-6 çapında) sahip ağaçtır. Bu cinse dahil bazı türlerin yaprakları kışın dökülür, bazıları da hep yeşildir. Koyu kırmızı çiçekleri salkım biçimindedir.

PISTACIA ATLANTICA (ÁTLAS SAKIZI)

Kanarya adalarından başlayarak Akdeniz'in doğusuna kadar uzanır ve ülkemizde de yetişir. 8-10 m. boy yapar. Akdeniz iklimli bölgelerde, sıcak ve kuru hatta kireçli toprak da yetişir. Üretimi tohumla yapılır.

It forms as tall and thick trunk through our country. It grows throughout the forests of Aegean region and Mediterranean region. It belongs to the Anacardiaceae family. It is a tree that can reach at 8-10m height with a round and wide crown. Some species belonged to this genus fall leaves during the winter, and some are evergreen. The dark red flowers of the tree are in clusters.

PISTACIA ATLANTICA

Starting from the Canary Islands, it extends through the East Mediterranean and grows in our country too. It is 8-10m tall. It is adaptable to warm and dry soils; and even to the lime soils in Mediterranean climate. The production is done by seeding.

64- Atlas Sakızı - *Pistacia atlantica*
Altunizade-Atif Bey Sok.

65- Atlas Sakızı - *Pistacia atlantica*
Küplüce-Küplüce Mezarlığı

66- Atlas Sakızı - *Pistacia atlantica*
H.H.Hatun-Fethi Paşa Korusu

67- Atlas Sakızı - *Pistacia atlantica*
Altunizade-Validebağ Hastanesi

Pistacia Sakız

68- Atlas Sakızı - *Pistacia atlantica*
H.H.Hatun-Fethi Paşa Korusu

69- Atlas Sakızı - *Pistacia atlantica*
Altunizade-Validebağ Korusu Spor Tes.

70- Atlas Sakızı - *Pistacia atlantica*
Altunizade Validebağ Av Köşkü

71- Atlas Sakızı - *Pistacia atlantica*
Bulgurlu-Üçpinarlar Cad.

Sayklayan Ağaç

*Güzü duymaya görsün ağaç,
Artık her günü bir işkence;
Bir hayale dalar her gece,
Başında gök ürpere bir taç.*

*Göz kırparken ona yıldızlar,
Babannda sarp kendini
Çağırır eski bülbüllerini,
Ağaç pınl pınl sayıklar.*

Cabit Sıtkı Tarancı

Platanus Çınar

Dünyada 6-7 türü olan çınarlar, Kuzey Amerika'dan Güney Doğu Avrupa'ya ve Ön Asya'ya kadar geniş bir yayılım gösterir. Yaprakları 3-5 robludur. Meyveleri küre biçimli, büyük, bileşik ve uzun saplıdır. Çok geniş tepeli, boylu, kalın dallı ve çok uzun ömürlü ağaçlardır. Akarsu boylarında ve dere yataklarında yetişen, hızlı gelişmeli, sürgün verme yeteneği yüksek türlerdir. Üretimleri genellikle tohumla yapılır.

PLATANUS OCCIDENTALIS (BATI ÇINARI)

Kuzey Amerika'nın Güney bölgelerinde yetişir; Avrupa'ya ve Ülkemize getirilmiştir ve Ülkemizde çok yetiştirilmektedir. 30- 40 m boy, yuvarlak-geniş bir tepe (Ø 15-20 m) yapar, büyük gövde çaplarına ulaşır. 500 yıldan fazla yaşar. Gövde kabuklarının rengi açık gri-mat beyazdır, yaşlandığında büyük plakalar halinde kavlar. Ilıman iklimlerde; derin taze, nemli topraklarda iyi yetişir; ağır-balçık ve kil topraklarına da uyar; ışık türüdür. Üretimi tohumla yapılır.

The plane-trees, with its 6-7 species, overspreads from North America through Southeastern Europe and through Front Asia. Leafs of the plane-tree are 3-5 lobed. The fruits are spherical, large, compounded and stemmed. The plane-trees hold a very wide crown and thick branches. They are very tall and very long living trees. The plane-trees are fast growing species in river banks and river beds with high ability for budding. Its production is generally done by seeding.

PLATANUS OCCIDENTALIS (WESTERN PLANE-TREE)

It grows throughout the southern regions of North America; it is also transferred to Europe and Turkey, it grows very well in our county too. It is established of a 30-40m height and of a round crown with 15-20m diameter. Its trunk reaches to vast diameters. It lives more than 500 years. It has light grey-cream colored bark. It produces tinder as large plates when get older. The plane-trees are adaptable to moist soils, to clay and heavy clay soils. Its production is done by seeding.

72- **Bati Çınarı** - *Platanus occidentalis*
Kandilli Küçüksu Cad.

73- **Bati Çınarı** - *Platanus occidentalis*
Valide-i Atik Camii

74- **Bati Çınarı** - *Platanus occidentalis*
Ayazma-Imrahor Camii

Platanus Çınar

75- **Batı Çınarı** - *Platanus occidentalis*
Kuzguncuk Gazhanesi Sok.

76- **Batı Çınarı** - *Platanus occidentalis*
Havuzbaşı-Çenkelköy Meydanı

77- **Batı Çınarı** - *Platanus occidentalis*
Bulgurlu-Uçpınarlar Cad.

78- **Batı Çınarı** - *Platanus occidentalis*
Kuleli-Kuleli Askeri Lisesi

79- **Batı Çınarı** - *Platanus occidentalis*
Havuzbaşı-Havuzbaşı Parkı

Quercus Meşe

Meşe cinsine dahil, 280 kadar tür, yeryüzünde Kuzey yarımkürede (tropik bölgelerde yalnız yüksek dağlarda) geniş bir yayılış gösterirler. Ülkemizin hemen hemen her bölgesinde türlerine bağlı olarak yayılış gösterir. 25 m. boya ve 2 m. çapa erişebilen geniş tepeli ağaçlardan, 3-5 m. boya sahip çalılarına kadar değişen türleri vardır. Çoğunlukla kışın yapraklarını döken, bazıları da hep yeşil ya da yan hep yeşil olan çoğu büyük ağaçtır, bir kısmı ağaç ya da çalı formundadır. 200-1000 yıl kadar yaşarlar. Geniş tepeli güzel kabukludurlar. Toprak istekleri çok çeşitlidir. Bazı kültür formları da vardır.

QUERCUS FRAINETTO (MACAR MEŞESİ)

Güney ve Doğu Avrupa'da (Balkanlar, Güney İtalya) ve ülkemizde (Trakya, Kuzey Batı Anadolu ve Marmara bölgesi ormanları) yetişir, yerel olarak da Kuşadası ve Samsun dağında bulunur. Ilıman iklimlerde, güneşli yerlerde ve kuru humuslu topraklarda yetişir, taze derin toprakları sever.

QUERCUS PETRAEA (SAPSIZ MEŞE)

Tüm Avrupa'da ve ülkemizde Trakya ve Batı Karadeniz'de yetişir. 25-30 m. boy ve darca bir tepe yapar. Gövde kabukları muntazam, dar aralıklı ve boyuna derin çatlaklı, açık kahve renklidir. Kontinental iklimlerde güneşli yarı gölge yerlerde, taze asidik ya da kurak topraklarda yetişir. Kent iklimine dayanır. Üretimi tohumla yapılır.

QUERCUS ROBUR (SAPLI MEŞE)

25-30 m. boy, 2 m. gövde çapı ve geniş bir tepe yapar. Gövde kabukları yaşlı gövdelerde muntazam, dar şeritler halinde, boyuna derin çatlaklı ve gri-esmerdir. Ilıman iklimlerde güneşli yarı gölge yerlerde ve taze asidik topraklarda, taban suyu yüksek düzlüklerde, dere içlerinde, derin topraklar üzerinde gruplar halinde ya da tek tek yetişir. Kent iklimine dayanır. Üretimi tohumla yapılır. Çok uzun ömürlüdür (400-500 yıl).

Approximately 280 species of the oak genus spreads through the Northern Hemisphere (only at high mountains through tropical regions). It can be seen in almost all regions of Turkey in accordance to their species. It reaches to 25m height and 2m diameter. There are also species with a 3-5m height. The oak tree makes a wide crown. Leafs of the most specie fall during winter, but some are evergreen or partially green. The oak can be in tree or in shrub formation. It has neat bark. The soil requirement varies. There are also some culture formations of the oak.

QUERCUS FRAINETTO (HUNGARIAN OAK)

The Hungarian oak grows through Southern and Eastern Europe (The Balkans and Southern Italy) and through Turkey (The forests of Thrace region, of Northwestern Anatolia and of Marmara region). Locally it can be found in Kuşadası and in Samsun. It grows well in the humus soils in sunny areas through the temperate climates, mostly prefers fresh and deep soils.

QUERCUS PETRAEA (OAK WITHOUT STEM)

This specie of oak grows all the way through Europe and through Turkey in the Thrace region and Western Black Sea region. The regular bark is in light brown color and lengthwise cracked. Throughout the continental climates, it prefers fresh-acidic soils or dry soils in partially shaded sunny areas. It can resist the urban climate. The production is made by seeding.

QUERCUS ROBUR (STEMMED OAK)

It is 25-30m tall and has 2m of trunk diameter and a wide crown. The grey-brown color of the bark is regular with strips and lengthwise cracked. Throughout the continental climates, it grows well as groups or singular in fresh-acidic soils or dry soils in partially shaded sunny areas, in river beds and in high plateaus. It can resist the urban climate; the production is made by seeding. Stemmed oaks are very long living trees (400-500 years)

80- Saplı Meşe - Quercus robur
Bulgurlu-Bilfen Lisesi

81- Saplı Meşe - Quercus robur
Altunizade-Kısıklı Cad.

82- Saplı Meşe - Quercus robur
Bulgurlu-K.Çamlıca Kortusu

Quercus Meşe

83- **Saplı Meşe** - *Quercus robur*
Emniyet-B.Çamlica Cad.

84- **Saplı Meşe** - *Quercus robur*
Bulgurlu-K.Çamlica Korusu

Ağaçlarımız

*Türküler söylerler gelince bahar,
Yaza, kışa hazırlık yaparlar
Ağaçların da var yürekleri,
Ağaçlar da tıpkı bizim gibi*

Bebçet Necatigil

85- **Sapsız Meşe** - *Quercus petraea*
Emniyet-Yunus Emre Sok.

86- **Sapsız Meşe** - *Quercus petraea*
Emniyet-Yunus Emre Sok.

87- **Saplı Meşe** - *Quercus robur*
Altunizade-Ramiz Paşa Sok.

Quercus Meşe

88- **Saplı Meşe** - *Quercus robur*
Emniyet-B.Çamlıca Cad.

89- **Sapsız Meşe** - *Quercus petraea*
Emniyet-Yunus Emre Sok.

90- **Sapsız Meşe** - *Quercus petraea*
Emniyet-Yunus Emre Sok.

91- **Saplı Meşe** - *Quercus robur*
Altunizade-Aksoy Sok.

Quercus Meşe

92- **Macar Meşesi** - *Quercus frainetto*
Bulgurlu-K.Çamlica Korusu

93- **Sapsız Meşe** - *Quercus petraea*
Emniyet-Yunus Emre Sok.

94- **Saplı Meşe** - *Quercus robur*
Altunizade-Validebağ Hastanesi

Taxus Porsuk

Kuzey yarımkürede, özellikle de Avrupa, Akdeniz ülkeleri ve Kafkasya'da yayılış gösteren porsuk ağacı ülkemizde kuzeyden güneye bir çok yörede görülen yeşil yapraklı ağaçtır. Kendi başına büyük ormanlar kurmaz. 1000 yıl kadar yaşar, bol ve sık dallar oluştururlar. Gövde kabukları kırmızı-kahve ve çınardaki gibi plakalar halinde kavlar. Gölgeye çok dayanır. Bu nedenle başka türlerin siperi altında da iyi gelişir ve hatta önerilir. Dona dayanır, budamaya yatkındır, çit tesisinde ve mezarlıklarda kullanılır. Bütün porsuklar, taze kireçli ve besince zengin, derin ve gevşek topraklarda iyi gelişirler. Kuraklık, yüksek sıcaklık ve fazla sudan zarar görürler, rüzgara da duyarlıdır.

TAXUS BACCATA (ADI PORSUK)

Kuzey ve Orta Afrika, Akdeniz ülkeleri, Azor adaları, Türkiye ve Kafkasya'da yetişir. Ülkemizde en çok Istranca ve Karadeniz dağları ormanlarında, dağlık olarak da Marmara, Ege ve Hatay'da yetişir, 800-1000 yıl kadar yaşar. 15-20 m boy ve yuvarlakça bir tepe yapar, sık ve çok esnek dallı, sık dokuludur. Toprağa kadar dallanır. Besince zengin, taze ve serin, kireçli balçık ve kil topraklarında iyi gelişir. Koyu gölgeye, kışa ve kent iklimine dayanır, rüzgara ve donlara duyarlıdır. Kütük sürgünü verir, budamaya yatkındır.

95- Porsuk - Taxus baccata
Kandıllı Kız Lisesi

The yew is mostly grown in the Northern Hemisphere, especially in Europe, Mediterranean countries and in Caucasia. It is seen in many regions from north through south in our country. The yew, all alone does not compose any large forests. It lives 1000 years long. It establishes frequent branches. The red and brown colored bark of the yew is a good use of tinder as of plane-tree. It has high endurance for shade. Therefore, it is suggested to be raised under the shelter of other species. It has resistance against the freeze. Yew is a good hedge construction material and it is also used in cemeteries. All kind of yew prefers deep, fresh lime soils. It suffers from drought, heat, wind and extra water.

TAXUS BACCATA (REGULAR YEW)

The regular yew grows through North and Central Africa, Mediterranean countries, Asor Islands, Turkey and Caucasia. It is mostly seen throughout the mountains of Black Sea region and Istranca forests. The regular yew is scattered in the Marmara region, Aegean region and locally in Hatay. It lives approximately 800-1000 years long. It is 15-20m tall with a round crown. The branches are very frequent and flexible. It branch outs all the way through the ground. It prefers wet lime soils and clay soils that are rich, fresh and cool.

İki Kışıye Bir Dünya

Düşen yıldızlar gibi yalnızlığım
Sisli şafaklar doğar ufkumdan
Kör bıçaklar bilenir düşlerimde her gece
Kırlı bir güneş kabredir dalgalarını
Bir çamur yığını sızanır yüzüme
Gitişide artar yalnızlığım
Sonra duyanım iliklerimde sababın olduğunu
Bir yosun parçası kıvıldamır, genilir
Bittiği yerde başlar yalnızlığım

Ümit Yaşar Oğuzcan

Tilia Ihlamur

Halkımızın çok sevdiği Ihlamurların, Kuzey yarımkürede 30 kadar türü yetişir. Marmara, Batı Karadeniz, Orta Toroslar ve Kuzey Anadolu'da yayılış gösterir. Özellikle kuzey ve batı bölgelerimizdeki ormanlarda rastlanan sık dallı, geniş tepeli ağaçlardır. Temiz hava, nemli-derin topraklar isterler. Yaprakları yürek biçimli; kenarları dişli, uzun saplıdır. Çiçekleri Haziran-Temmuz'da açar; sarımsı-beyaz renkli ve kokuludur. Meyveleri küremsi-oval kalın kabuklu, kapaklı kapsül biçimlidir. Boyları 20-30 m'ye kadar ulaşabilir.

TILIA ARGENTEA (GÜMÜŞİ IHLAMUR)

Güneydoğu Avrupa ile Asya'da Türkiye'de (Karadeniz ve Marmara bölgeleri yapraklı orman kuşağında) yetişir ve yetiştirilir. Sık dallanma, geniş piramit formulu bir tepe yapar. Gençken gövde kabuğu düz, sonraları çatlaklıdır. Dalları, gövdeye dar bir açı ile birleşir. Deniz ikliminde; güneşli yerlerde ve normal-taze bahçe toprağında yetişir; kurak yerlerde ve büyük kentlerde de yetişebilir; kirli havaya ve dumana dayanır. Üretimi tohumla ve aşı ile yapılır.

96- Gümüşü Ihlamur - Tilia argentea
Abdullah Ağa-Beylerbeyi Sarayı

There are about thirty species of lime is grown in northern hemisphere. It spreads throughout the Marmara region, west part of the Black Sea region, central part of the Toros Mountains and Northern Anatolia. Especially seen through the forests of northern and western regions of Turkey. The lime tree has frequent branches and a wide crown. It requires fresh air and moist-deep soil. The leaves are heart-shaped and long stemmed. The blossom period is in June and July, the flowers are yellowish-white colored and gives good smell. Its fruits are spherical-oval shaped with a thick cover. The lime tress can be 20-30m tall.

TILIA ARGENTA (SILVER LIME)

The silver lime grows in Southeast Europe, Asia and Turkey (Black Sea and Marmara regions). With the frequent branches, it composes a wide pyramidal crown. The silver lime holds a smooth bark when it is younger; later it becomes cracked. The branches join the trunk with an acute angle. It is grown in regular-fresh garden soil in sunny areas. It can also be raised in dry and urban areas; it resists polluted air and smoke. Seeding and vaccination are the ways for production.

97- Gümüşü Ihlamur - Tilia argentea
Kandıllı Rasathanesi

98- Gümüşü Ihlamur - Tilia argentea
Altunizade-Ramiz Paşa Sok.

Umut

Uyumunuzla rabatsız etmeyin beni
Ben ağacım yığın yığın yapraklarımla uzanabilirim ta ötelere
Çoşabilirim yazın ansızın gelen yağmurlarla
Damarlarımdaki kaygıyı çapkınlıklarınızla yumuşatmayın
Yaşamı boşlukta iyiliklerle, kötülüklerle
Toprağın tedirginliğini yaşamın bep

Mibal Babinka

Bir Ulu Ağaçtan Bir Yaprak Düşse

*Bir ulu ağaçtan bir yaprak düşse
O anda acısın duyar iniler
Katlansa acıya sakince geçse
Esen rüzgârlarla uyar iniler*

*Bu aşkın meyinden içip de kanan
Gendeki başını sevdaya salan
Yârinden ayrılıp gurbette kalan
Geçen günlerini sayar iniler*

*Çağlayıp akıyor bakarsın suya
Yağan yağmurlardan zevk duya duya
Geçer dolaplardan yeter arzuya
Başım çarklara dayar iniler*

*Dağlar çiçek açar Veysel dert açar
Derdine düştüğüm yâr benden kaçar
Gerçek âşık olan kendinden geçer
Derdini âleme yayar iniler*

Aşık Veysel Şatıroğlu

ÜSKÜDAR ANIT AĞAÇLAR YERLEŞİM HARİTASI THE LOCATION MAP OF MONUMENTAL TREES OF ÜSKÜDAR

- PINUS PINEA
- CUPRESSUS SEMPERVIRENS
- PISTACIA ATLANTICA
- QUERCUS ROBUR
- PLATANUS ORIENTALIS
- CERCIS SILIQUASTRUM

- CELTIS AUSTRALIS
- CEDRUS ATLANTICA
- TILIA ARGENTEA
- GINKGO BILOBA
- PINUS BRUTIA
- TAXUS BACCATA

- OLEA EUROPEA
- QUERCUS FRANINETTO
- CEDRUS LIBANI
- FRAXINUS EXCELSIOR
- MAGNOLIA GRANDIFLORA

Ağaç

Giderim ben yol sıra yarlık uzanmış bir ağaç
Böyle lâtif böyle şirin gönüm aydır birkaç sır aç

Böyl uzamak ne manâdır çünkü bu dünya sâni'dir
Bu fuzûllük nişânıdır gel beri miskînlüğe geç

Böyle lâtif bezimben böyle şirin düzinübün
Gönül Hakk'a uzanubun dilek nedir neye muhtâç

Ağaç karır derri'n döner kuş budağa birken konar
Dahi sana kuş konmamış ne güvercin ne hod turaç

Bir gün sana zerrâl ere yüce kaddin ine yere
Sudakların ada göre kaçımağa kazaan kıza saç

Er sınıdır sırım senin er yeridir yerin senin
Ne yerededir yerin senin sana sorarım ey ağaç

Funus Emre sen bir nice eksikliğin yüz bin onca
Kur ağaca yol sorunca teferrüclen yoluna geç

Funus Emre

USKUDAR
BELEDİYESİ

0216 531 30 00

www.Uskudar-bld.gov.tr